

Bijlage 4. Behandeling van de adviezen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de Crypte van Zonnebeke en aanpalende ereperken in Zonnebeke

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Zonnebeke, 1ste afdeling, sectie A

Objectnummer: 4.01/33037/760.1

Dossiernummer: 4.001/33037/108.1

Omschrijving:

Crypte van Zonnebeke en aanpalende ereperken, Roeselarestraat zonder nummer

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

21 SEP. 2016

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen RWO, LNE, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Het advies werd gevraagd op 10 mei 2016

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.2. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Het advies werd gevraagd op 10 mei 2016

Het departement Leefmilieu Natuur & Energie, afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen, bracht op 12 mei 2016 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

1.1.3. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 10 mei 2016

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.4. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 10 mei 2016

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Zonnebeke

Het advies werd gevraagd op 10 mei 2016

Gemeente Zonnebeke

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 23 mei 2016 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en/ of het beschermingsbesluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 10 mei 2016

De VCOE bracht op 7 juli 2016 een gunstig advies met voorwaarden uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De commissie erkent de erfgoedwaarde van de ondergrondse grafkelder met aanpalende ereperken alsook de erfgoedwaarde van de 15 houten lijkkasten die als cultuurgood worden voorgedragen. Zij gaat ook akkoord met de voorschriften voor instandhouding en onderhoud en de toelatingsplichten.

De commissie wijst op de volkskundige waarde van de site gezien het grote lokale draagvlak voor het monument. De volkskundige waarde wordt door Onroerend Erfgoed eerder geïnterpreteerd in het kader van fetisjbomen, volksheiligen, meiboomplanting, vrijheidsbomen, ... Onroerend Erfgoed is van mening dat een volkskundige waarde hier niet van toepassing is.

De commissie stelt voor in artikel 2 te benadrukken dat het gaat om 22 heldenhuldezerken en de beschrijving van de lijkkasten toe te voegen. Artikel 2 wordt verduidelijkt.

De commissie vraagt de ontwerpplannen van architect Hutsé toe te voegen aan het dossier. Twee foto's werden aan de fotoregistratie toegevoegd.

De commissie vraagt het inhoudelijk dossier aan te vullen met:

- een afwegingskader en vergelijkpunten met ander wereldoorlogerfgoed. De commissie geeft echter niet aan, aan welke sites zij denkt. De evaluatie wordt verder aangevuld.
- de verbouwingen uit de 2de helft 20ste eeuw te verduidelijken en de originele delen van de crypte te beschrijven. De verbouwde delen werden opgesomd onder punt 1.2. De beschrijving (1.3) wordt verder aangevuld met de originele delen.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier, het beschermingsbesluit en de fotoregistratie.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

Volgende verduidelijking werd toegevoegd:

- 1.3. Beschrijving:

Vermoedelijk origineel zijn de ondergrondse muren (niet zichtbaar), de vloertegels, de I-profielen en de kisten met inhoud die erop rusten.

- 2.1. Evaluatie van de erfgoedwaarden:

De inrichting van de site in 1921-22 moet gezien worden in de drang om de Eerste Wereldoorlog te herdenken op een tastbare manier. Het was voornamelijk een gemeentelijke bevoegdheid. De meeste gemeenten kozen voor een ereperk en/of gedenkteken. Zevenentachtig items in de Inventaris Onroerend erfgoed bevatten een verwijzing naar een ereperk uit Eerste of Tweede Wereldoorlog. De strijdende mogendheden kozen voor militaire begraafplaatsen, inclusief massagraven. De inventaris van het onroerend erfgoed bevat vandaag 176 'militaire begraafplaatsen' van de Eerste Wereldoorlog, aangevuld met heldenhuldezerken.

Eigen aan de Crypte van Zonnebeke is dat ze ongetwijfeld geconcipeerd werd om toegankelijk te zijn voor bezoekers bij herdenkingsmomenten. Dat is wezenlijk anders dan private cryptes die nu toegankelijk zijn voor toeristen en waar lijkkasten zichtbaar zijn opgesteld (voorbeeld Hohenzollerncrypte Berlijn, Kapuzinergruft Wenen, ...).

Het beschermingsbesluit werd als volgt aangepast:

Art 2, de zinsnede "*Bovenop de crypte en in de aanpalende ereperken een reeks van heldenhuldezerken en twee hardstenen stèles.*" wordt als volgt aangepast "*Bovenop de crypte en in de aanpalende ereperken een reeks van tweëntwintig heldenhuldezerken en twee hardstenen stèles.*"

De fotoregistratie werd als volgt aangepast:

De foto's van de ontwerpplannen van architect Hutsé werden toegevoegd.

1.4. Conclusie

De uitgebrachte adviezen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en/of het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier, het beschermingsbesluit en de fotoregistratie werden als volgt aangepast:

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

Volgende verduidelijking werd toegevoegd:

- 1.3. Beschrijving:

Vermoedelijk origineel zijn de ondergrondse muren (niet zichtbaar), de vloertegels, de I-profielen en de kisten met inhoud die erop rusten.

- 2.1. Evaluatie van de erfgoedwaarden:

De inrichting van de site in 1921-22 moet gezien worden in de drang om de eerste wereldoorlog te herdenken op een tastbare manier. Het was voornamelijk een gemeentelijke bevoegdheid. De meeste gemeenten kozen voor een ereperk en/of gedenkteken. Zevenentachtig items in de Inventaris Onroerend erfgoed bevatten een verwijzing naar een ereperk uit Eerste of Tweede Wereldoorlog. De strijdende mogendheden kozen voor militaire begraafplaatsen, inclusief massagraven. De inventaris van het onroerend erfgoed bevat vandaag 176 'militaire begraafplaatsen' uit aan de eerste Wereldoorlog, aangevuld met heldenhuldezerken.

Eigen aan de Crypte van Zonnebeke is dat ze ongetwijfeld geconcipeerd werd om toegankelijk te zijn voor bezoekers bij herdenkingsmomenten. Dat is wezenlijk anders dan private cryptes die nu toegankelijk zijn voor toeristen en waar lijkkasten zichtbaar zijn opgesteld (voorbeeld Hohenzollerncrypte Berlijn, Kapuzinergruft Wenen, ...).

Het beschermingsbesluit werd als volgt aangepast:

Art 2, de zinsnede "*Bovenop de crypte en in de aanpalende ereperken een reeks van heldenhuldezerken en twee hardstenen stèles.*" wordt als volgt aangepast "*Bovenop de crypte en in de aanpalende ereperken een reeks van tweëntwintig heldenhuldezerken en twee hardstenen stèles.*"

De fotoregistratie werd als volgt aangepast:

De foto's van de ontwerpplannen van architect Hutsé werden toegevoegd.